

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки підприємства та
організації підприємницької діяльності

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ____ ” _____ 20__ р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.030504 «Економіка підприємства»**

на тему: «Підвищення конкурентоспроможності продукції
підприємства(на прикладі ПП “Дід Василь”)»

Виконавець:

Студентка 45 групи

Факультету ЕУП

Пантюх Анастасія Олегівна

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Єгупов Ю.А.

Одеса-2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Економічна сутність конкурентоспроможності продукції	6
1.2. Методологічні підходи до оцінки конкурентоспроможності продукції підприємства.....	11
1.3. Напрями підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства в сучасних умовах	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПРИВАТНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ДІД ВАСИЛЬ».....	26
2.1. Загальна характеристика ПП «Дід Василь» та його господарської діяльності	26
2.2. Склад та структура виробничої програми підприємства «Дід Василь»...	34
2.3. Оцінка конкурентоспроможності продукції ПП «Дід Василь»	39
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПП «ДІД ВАСИЛЬ»	44
3.1. Напрямки та заходи підвищення конкурентоспроможності продукції..	44
3.2. Економічна ефективність заходів з підвищення конкурентоспроможності продукції ПП «Дід Василь»	48
ВИСНОВКИ.....	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	59
ДОДАТКИ.....	64

ВСТУП

Актуальність дослідження. В умовах побудови і розвитку ринкових відносин в Україні стратегічним пріоритетом для держави є формування дійового конкурентного середовища, яке сприятиме швидкому розвитку окремих галузей та економіки в цілому. В цьому контексті слід зазначити, що більшість розробок направлені на демонополізацію економіки, в той же час забувається про такий важливий напрям, як підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств.

Вважається, що конкурентоспроможність підприємства – це його внутрішня справа, проте, враховуючи, що більшість керівників підприємств не мають ні теоретичних знань, ні практичних навичок ведення конкурентної боротьби, державі необхідно підтримати їх прагнення досягти економічного успіху. Ця підтримка має здійснюватися через реалізацію державної галузевої конкурентної політики, оскільки галузеві ринки мають свою специфіку, яка потребує особливих методів конкурентної боротьби. Успішне ведення конкурентної боротьби вимагає реалізації стратегії конкуренції, що враховує галузеві особливості ринку.

Конкурентоспроможність підприємств складається з конкурентоспроможності його продукції. Тому визначення її рівня набуває надзвичайно важливого значення в умовах ринкової економіки. Зазначимо також і те, що головним критерієм цього поняття є потреби споживача, які, по суті, і формують ринок в сучасних умовах.

Значний внесок у розвиток теоретичних, методологічних, загально методичних основ конкуренції та конкурентоспроможності зробили такі вітчизняні вчені-економісти, як: О. І. Амоша, Б. В. Буркінський, В. А. Василенко, Н. І. Горбаль, В. І. Гринчуцький, І. З. Должанський, Я. А. Жаліло, Т. О. Загорна, А. П. Наливайко, П. В. Осіпов, Т. І. Ткаченко, Л. С. Шевченко та інші, та зарубіжні: Г. Л. Азоєв, І. Н. Герчикова, М. Портер, Р. А. Фатхутдинов, А. Ю. Юданов та ін.

Головною **метою** дослідження є визначення сутності конкурентоспроможності продукції підприємства та напрямів її підвищення.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

- розглянути економічну сутність конкурентоспроможності продукції;
- визначити методологічні підходи до оцінки конкурентоспроможності продукції підприємства;
- з'ясувати напрями підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства в сучасних умовах;
- надати загальну характеристику ПП «Дід Василь» та його продукції;
- провести аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства;
- оцінити конкурентоспроможність продукції ПП «Дід Василь»;
- визначити напрямки та заходи підвищення конкурентоспроможності продукції на ПП «Дід Василь»;
- розрахувати економічну ефективність заходів з підвищення конкурентоспроможності продукції ПП «Дід Василь».

Об'єктом дослідження є конкурентоспроможність продукції як економічна категорія.

Предметом дослідження є підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства

Методи дослідження. В процесі дослідження використано систему методів, яка обумовлена поставленою метою та завданнями. Вона включала метод порівняння, який застосовано до підходів вчених щодо поняття конкурентоспроможності; загальнонаукові методи аналізу та синтезу, застосовані в процесі з'ясування до методологічних підходів, статистичні методи аналізу (горизонтальний та вертикальний) використано в процесі надання характеристики ПП «Дід Василь»; маркетингові методи (АВС-аналіз, бальний метод, метод опитування) застосовано в процесі оптимізації асортименту; методи дедукції та індукції використано в процесі з'ясування напрямів підвищення конкурентоспроможності підприємства; графічний та

табличний методи використані для підвищення наочності матеріалів дослідження; наукової абстракції та узагальнення використано в процесі формулювання висновків.

Інформаційна база дослідження включає нормативно-правові акти, які регламентують діяльність підприємства в конкурентних умовах; наукові статті на тематику конкурентоспроможності, підручники та монографії, фінансова та статистична звітність підприємства, результати маркетингового аналізу ринку тощо.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження, можна зробити наступні висновки.

1. Конкурентоспроможність продукції є складним і багатоаспектним поняттям. У різних літературних джерелах пропонується безліч визначень конкурентоспроможності продукції. Конкурентоспроможність товару – це здатність продукції бути привабливішою для покупця в порівнянні з іншими виробами аналогічного виду й призначення, завдяки кращій відповідності її якісних і вартісних характеристик вимогам ринку й споживчим оцінкам.

2. На сьогодні існує велика кількість методик оцінки конкурентоспроможності продукції. Проаналізовані методики не є ідеальними та потребують подальшої модифікації з урахуванням поєднання таких критеріїв як: якість, важливість властивостей товару для споживачів, врахування глобалізаційних та інтеграційних процесів у світовій економіці, імідж підприємства, особливості регіональних ринків продукції, вплив сервісної економіки на інтегральний показник конкурентоспроможності.

3. Отримати додатковий прибуток, що дасть змогу підприємству розвиватися, можливо не лише за рахунок зменшення витрат, а й за рахунок підвищення конкурентоспроможності його продукції. Саме тому керівництво підприємств має постійно відстежувати рівень конкурентоспроможності продукції та реалізовувати заходи з його підвищення. Забезпечення конкурентоспроможності продукції промислового підприємства має досягатися за умови гнучкості підприємства та орієнтації на потреби споживачів, їх максимальне задоволення. Вважаємо, що підвищення конкурентоспроможності продукції має забезпечувати зростання обсягів збуту продукції, задоволення клієнтів, прибутковості діяльності, фінансово-економічний розвиток підприємства, що має привести до підвищення фінансової стійкості та стабільності.

4. ПП «Дід Василь» створено ще в 1999 р. Підприємство активно

розширює свою активність на ринку України та за кордоном. Вартість активів підприємства зростає, чисельність персоналу стабільна. Обсяги виручки в 2017 р. зростали, а в 2018 р. скоротилися. При цьому показники прибутку мають тенденцію до зростання.

5. На підставі технічних характеристик обладнання було розраховано виробничу програму підприємства по крупам та фасуванню і пакуванню продукції. Обладнання на підприємстві завантажено в середньому на 75-80%. Обсяги товарної продукції в рік складають на 2019 р. заплановано на рівні 44444 тис. грн.

6. Оцінку конкурентоспроможності продукції ПП «Дід Василь» було проведено бально-зваженим методом. Для оцінки було обрано пшеничну крупу ТМ «Дід Василь», ТМ «Август» та ТМ «Бест альтернатива». Результати оцінки засвідчили, що найбільш кращою пшеничною крупною є крупа ТМ «Август». На другому місці знаходиться ТМ «Бест Альтернатива» і на останньому ТМ «Дід Василь». Серед різних показників, за якими здійснювалася оцінка лише за смаком після приготування продукція ТМ «Дід Василь» випереджає обох конкурентів, за зовнішнім виглядом упаковки вона випереджає одного з конкурентів та програє іншому, за іншими показниками вона знаходиться на останньому місці.

7. ПП «Дід Василь» для підвищення конкурентоспроможності продукції доцільно сконцентрувати зусилля на трьох напрямках: покращення якості продукції; диференціювати ціну в залежності від якості продукції; оптимізація асортименту продукції. Для покращення якості продукції необхідно внести зміни до виробничої та організаційної структури шляхом впровадження лабораторії якості та посади менеджера з якості, а також оновлення виробничого обладнання, що дозволить більш ефективно та якісно обробляти сировину. Окрім цього доцільно запропонувати розробити комплекс заходів/, направлений на підвищення обсягів збуту продукції.

8. Реалізація запропонованих заходів підвищення конкурентоздатності дозволить продукції підприємства закріпитися в лідерах. Для цього

пропонується використати акцію «1+1» - тобто потенційний покупець може купити акційний пакет з крупною та отримати шанс на додатковий акційний безкоштовний пакет у магазинах мережі «Таврія-В». В результаті застосування акції на протязі 1 кварталу підприємство отримає збільшення обсягу реалізації продукції на 1681,4 тис. грн., маржинального прибутку – на 787,8 тис. грн., прибутку до оподаткування – на 179,8 тис. грн. при цьому термін окупності додаткових капітальних вкладень складе 0,7 років.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Азоев Г. Л. Конкурентне переваги фірми / Г. Л. Азоев, А. П. Челенков – М.: ОАО «Типографія «Новости», 2007. – 256 с.
2. Бідняк М.Н. Формалізована модель оцінки економічної ефективності проектів розвитку виробництва / М.Н. Бідняк // Управління проектами, системний аналіз і логістика. Технічна серія. - 2011. - Вип. 8. - С. 14-17.
3. Блонська В.І. Підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства як основний фактор ефективності його діяльності / В. І. Блонська, П. Ю. Яцусь // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. – 2008. – № 18.1. – С. 173–177.
4. Бондаренко С.М. Конкурентоспроможність, стандартизація та сертифікація продукції / С.М. Бондаренко // Експрес-новини: наука, техніка, виробництво. – 1999. – № 15. – С. 32 – 33.
5. Брітченко І.Г. Актуальні проблеми підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств / І. Г. Брітченко, І.С. Ладунка // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2015. – Вип. 1(1). – С. 25-32.
6. Васильков Є. В. Теоретичні аспекти конкурентоспроможності продукції аграрних підприємств / Є. В. Васильков // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. - 2018. - Вип. 290. - С. 15-21.
7. Ваховська М.Ю. АВС-аналіз як сучасний логістичний інструмент: особливості та сфера застосування / М.Ю. Ваховська // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія "Логістика". – 2007. – № 580. – С. 23–27.
8. Габор С. С. Підприємство як основна ланка ринкової економіки / С. С. Габор, В. С. Габор // Інноваційна економіка. - 2013. - № 6. - С. 64-67.
9. Гладченко М. Універсальний комплекс технологічного обладнання для виробництва і переробки різних видів круп з високими еколого-

- економічними показниками / М. Гладченко // Економіст. – 2012. – №6. – С. 16-19.
10. ДСТУ 3768-2010 «Пшениця. Технічні умови», який дійсний з 2010 р. – К.: Держспоживстандарт, 2010. – 28 с.
11. Єгупов Ю. А. Аналіз конкурентоспроможності продукції як інструмент формування виробничої програми підприємства / Ю. А. Єгупов // Підприємницька діяльність в Україні: проблеми розвитку та регулювання: зб. мат. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (27-28 травня 2010 р.). – К.: МІБО КНЕУ, 2010. – С. 78-81.
12. Єгупов Ю.А. Параметри виробничої програми сучасного промислового підприємства / Ю.А. Єгупов // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – №7. – С. 134-147.
13. Залунін В. Ф. Механізм нормування рівнів економічної ефективності інвестиційних проектів з точки зору стабільності діяльності підприємства / В. Ф. Залунін, О. Л. Герасимова, О. Ю. Щеглова // Економіка і регіон. - 2013. - № 2. - С. 34-39.
14. Згурська О.М. Шляхи підвищення конкурентоспроможності продукції молокопереробних підприємств / О.М. Згурська // Економіка АПК. – 2014. – № 3. – С. 113–119.
15. Кадирус І.Г. Конкурентоспроможність підприємства та фактори, що на неї впливають / І.Г. Кадирус // Ефективна економіка. – 2014. – №5. – С. 40-46.
16. Карачина Н. П. Методичний простір оцінювання економічної ефективності інвестиційних проектів / Н. П. Карачина, А. В. Вітюк // Економічний часопис-XXI. - 2013. - № 5-6(1). - С. 92-96.
17. Клименко С.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства / С. М.Клименко, О. С. Дуброва, Д. О.Барабась. – К.:КНЕУ, 2006. – 527с.
18. Кузьменко О.А. Управління якістю зерна круп'яних культур у сільськогосподарських підприємствах / О.А. Кузьменко // Економіка та держава. – 2016. – № 6. – С. 67-72.
19. Левицька А.О. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства:

- вітчизняні та закордонні підходи до класифікації / А.О. Левицька // Механізм регулювання економіки. – 2013. – № 4. – С. 155-163.
- 20.Лінія для круп із зернових культур. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.brig-zerno.com.ua/uk/produktsiia/krupiane-obladnannia/liniia-dlia-krup-iz-zernovykh-kultur>
- 21.Магомедов А. Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства / А. Магомедов // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. - 2018. - № 4. - С. 117-128.
- 22.Міхель Р. В. Методи підвищення рівня конкурентоспроможності промисловості: світовий досвід / Р. В. Міхель // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. - 2017. - Вип. 3. - С. 166-170.
- 23.Морщенок Т. С. Конкурентоспроможність продукції промислового підприємства: сутність та шляхи підвищення / Т. С. Морщенок, М. А. Новікова // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. - 2017. - Вип. 6(1). - С. 116-120.
- 24.Назаренко В. О. Формування якості товарів. Частина 1. Навчальний посібник / В. О. Назаренко. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 386 с.
- 25.Науменко М. О. Маркетингова стратегія та проблеми оцінки рівня конкурентоспроможності продукції підприємства / М. О. Науменко, С. М. Осіпенко // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2009. - № 25. - С. 175-180.
- 26.Нісходовська О. Ю. Методичні засади аналізу та оцінки чинників та показників конкурентоспроможності виробництва у галузі круп'яних культур / О. Ю. Нісходовська // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. - 2014. - Вип. 5(1). - С. 222-225.
- 27.Осадча Н. В. Підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства / Н. В. Осадча, О. Л. Понуренко // Агросвіт. - 2018. - № 22. - С. 17-20.
- 28.Побережна З. М. Методичне забезпечення оцінювання ефективності

- заходів з підвищення конкурентоспроможності авіакомпаній /
З. М. Побережна // Економіка та держава. - 2017. - № 1. - С. 29-31.
29. Попов Л. П. Дослідження спрощеної методики оцінки економічної ефективності при дипломному проектуванні / Л. П. Попов // Зернові продукти і комбікорми. - 2012. - № 1. - С. 8-10.
30. Портер М. Стратегія конкуренції: Методика аналізу галузей і діяльності конкурентів / М. Портер. – К.: Основи, 1997. – 346 с.
31. Семенчук І. М. Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємств харчової промисловості / І. М. Семенчук, К. Ю. Мала // Агросвіт. - 2019. - № 4. - С. 56-61.
32. Скиба Г. І. Конкурентоспроможність як категорія і як властивість підприємства, що функціонує в умовах ринкової економіки / Г. І. Скиба // Облік і фінанси. - 2012. - № 1. - С. 135-138.
33. Сотніков В. І. Економічна оцінка ефективності інноваційних проектів і фактори, що впливають на неї / В. І. Сотніков, К. С. Савенко // Економіка розвитку. - 2009. - № 3. - С. 20-22.
34. Статкевич К. Аналіз конкурентоспроможності продукції підприємства / К. Статкевич, Н. Буга // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Економічні науки. - 2018. - № 2. - С. 46-50.
35. Степанкова А.А. Методи оцінки конкурентоспроможності продукції / А.А. Степанкова // Ефективна економіка. – 2012. – № 2. – С. 25-30.
36. Філатов С. А. Управління конкурентоспроможністю продукції вітчизняного машинобудівного підприємства / С. А. Філатов, Н. А. Мізюк // Вчені записки університету "КРОК". - 2015. - Вип. 39. - С. 101-108.
37. Шапоренко О. І. Фактори впливу інновацій на конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції / О. І. Шапоренко, О. Л. Чібузор // Вчені записки університету "КРОК". Серія: Економіка. - 2016. - Вип. 43. - С. 165-172.
38. Шульженко А.О. Шляхи підвищення конкурентоспроможності

- підприємства / А.О. Шульженко // Экономика предприятия. – 2000. – № 4. – С. 20-26.
39. Юданов А.Ю. Конкуренция: Учебное пособие / А.Ю. Юданов. – М.: Гном-Пресс, 1998. – 543 с.
40. Юзьвак Л. Особливості розвитку теорії і методології сучасного управління конкурентоспроможністю підприємств / Л. Юзьвак // Галицький економічний вісник. - 2013. - № 2. - С. 94-100.

ДОДАТКИ